

AJANKOHTAISTA VAMMAISPALVELUISTA

VANE-päivät 2019, Vantaa, 27.11.2019

Kirsi-Maria Malmlund, lakimies, Sosiaali- ja terveysministeriö

ESITYKSEN TEEMAT

Vammaispalvelulainsäädännön kokonaisuudistus

Osallisuustyöryhmä – työryhmä vammaisten henkilöiden osallisuuden turvaamiseksi vammaispalveluissa

Henkilökohtaisen budjetin kokeilut

Kehas -ohjelma: laitosasumisen purku saatetaan päätökseen

Muutoksenhaku 1.1.2020 alkaen

VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN KOKONAISUUDISTUS

- Pitkäaikainen hanke, tavoitteena kokonaisuudistus
- Erityislaki, joka koskee yhdenvertaisesti eri vamma ryhmiä
- Vammaislainsäädännön uudistamistyöryhmä v. 2015
- YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista
- Sote- ja maakuntaudistus
- Hallitusohjelman linjaukset
- HE 159/2018 vp: eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta käsitteli, mutta se raukesi sote-paketin kaaduttua.

Valmistelua jatketaan tällä hallituskaudella.
Sovitetaan uusiin rakenteisiin sekä muuhun vaikuttavaan
lainsäädäntöön.

VAMMAISPALVELUJA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISEN KOKONAISUUS

- Uusi vammaispalvelulaki
- Uusi asiakasmaksulaki
- Asiakas- ja potilaslaki (itsestään määräämisoikeuslainsäädäntö)
- Työtoimintaa koskeva uudistus

- Yhteensovitetaan ja kumotaan nykyiset erityishuoltolaki ja vammaispalvelulaki

- Uusi vammaispalvelulaki koskisi yhdenvertaisesti eri tavoin vammaisia henkilöitä

OSALLISUUSTYÖRYHMÄ

– TYÖRYHMÄ VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OSALLISUUDEN TURVAAMISEKSI VAMMAISPALVELUISSA

- Eduskuntaan jätettiin 2018 kansalaisaloite, jossa vaadittiin vammaispalvelujen kilpailuttamisen kieltämistä. Eduskunta hylkäsi aloitteen, mutta esitti vastauksessaan kolme lausumaa.
- STM:ssä on valmisteilla ensimmäisessä lausumassa mainittu muun muassa vammaisten henkilöiden osallisuuden vahvistamiseen liittyvän työryhmän asettaminen. Asiasta on tarkoitus tiedottaa tarkemmin lähitulevaisuudessa.
- Työryhmään kutsutaan monipuolinen joukko asiantuntijoita, ja sen lopputuotosta hyödynnetään vammaispalvelulainsäädännön valmistelussa.

HENKILÖKOHTAINEN BUDJETTI

- Henkilökohtainen budjetti on tapa lisätä asiakkaan osallisuutta, eli asiakas voi vaikuttaa palvelujensa sisältöön ja päättää esimerkiksi siitä, mistä hankkii asiakassuunnitelmaan kuuluvat palvelunsa. Menettelytapa turvaa henkilön itsemääräämisoikeutta ja mahdollistaa entistä paremmin yksilöllisiin tarpeisiin perustuvat palvelut.
- Hallitusohjelmakirjausten mukaan kokeillaan henkilökohtaisia budjetteja. Kokeilujen yhteydessä arvioidaan lainsäädännön muutostarpeet.
- Vammaisten henkilöiden erityispalveluissa on kokeiltu eri toimijoiden toimesta henkilökohtaista budjetointia, ja työ tulee jatkumaan tälläkin hallituskaudella.
- Muun muassa viime hallituskauden palvelusetelikokeilut henkilökohtaisen budjetin osalta tuottivat lupaavia tuloksia, ja niiden pohjalta onkin hyvä jatkaa kehittämistyötä eteenpäin.

KEHAS-OHJELMAAN LIITTYVÄT AJANKOHTAISET

- Hallitusohjelmakirjausten mukaisesti vammaisten henkilöiden laitosasumisen purku saatetaan loppuun. Näin mahdollistetaan vammaisten nuorten ja aikuisten itsenäistyminen tukemalla yksilöllisten tarpeiden mukaisten asuntojen hankintaa ja asuntokohteiden rakentamista tavallisille asuinalueille.
- Ensi vuoden lopussa on tarkoitus järjestää päätösseminaari, työpaja tai muu vastaavanlainen tilaisuus Kehas-ohjelman 10-vuotisjuhlan merkeissä. Seminaari järjestetään yhteistyönä, jossa mukana mm. YM, STM, THL ja järjestöt.

KOULUTUSKIERROS 2019 VAMMAISPALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ JA HANKINNASTA

- Julkisissa hankintaprosesseissa mukana olevat henkilöt: johtajat, sosiaalityöntekijät, juristit, muu henkilöstö, lautakunnat, vammaisneuvostojen jäsenet ym.
- Palveluntuottajat
- Asiakkaat

Helsinki 6.3

Joensuu 13.3.

Oulu 2.4.

Tampere 24.9.

Rovaniemi 1.10.

Turku/Åbo 8.10.

www.thl.fi/vammaispalvelujen-jarjestaminen

VAMMAISPALVELUJEN SÄHKÖINEN KÄSIKIRJA

- THL:n eli Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämä nettisivusto, jossa tietoa muun muassa vammaispalveluista laajemmassakin perspektiivissä, lainsäädännöstä, oikeuskäytännöstä, hyvistä käytännöistä.
- Uudistettu äskettäin, kehitetään ja päivitetään koko ajan.
- <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja>

MUUTOKSENHAKU 1.1.2020 ALKAEN

- Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) tulee voimaan 1.1.2020 ja kumoaa nykyisen hallintolainkäyttölain (586/1996).
- Korkeimmasta hallinto-oikeudesta tulee valituslupatuomioistuin eli toisin sanoen uusi pääsääntö on, että hallinto-oikeuden päätöksistä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos myönnetään valituslupa.
- Tämä aiheuttaa muutoksia vammaispalveluiden muutoksenhakuun, eli koskee vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua, päivätoimintaa, kuljetuspalveluja ja palveluasumista.
- Muissa palveluissa on jo ennestään valituslupamenettely.

Kiitoksia mielenkiinnostanne!

**kirsi-maria.malmlund@stm.fi
+358 2951 630 73**

